

OSMANLI ARAŐTIRMALARI
IV

Neşir Heyeti — Editorial Board
HALİL İNALCIK — NEJAT GÖYÜNÇ
HEATH W. LOWRY

THE JOURNAL OF OTTOMAN STUDIES
IV

İstanbul - 1984

Sahibi : ENDERUN KİTABEVİ adına İsmail Özdoğan
Yazı İşleri Sorumlusu : Nejat Göyünç
Basıldığı Yer : Edebiyat Fakültesi Matbaası
Adres : ENDERUN KİTABEVİ, Beyaz Saray No. 46

Beyazıt - İstanbul

Economie et Sociétés dans l'Empire Ottoman, fin du XVIIIe-début du XXe siècle (Osmanlı İmparatorluğu'nda ekonomi ve toplum, XVIII. yüzyılın sonu - XX. yüzyılın başı), yayımlayanlar : Jean-Louis Bacqué Grammont ve Paul Dumont, CNRS yayınlarından No : 601, Paris, 486 sahife.

Centre National de la Recherche Scientifique (İlmi Araştırma Milli Merkezi, Paris) tarafından düzenlenerek, 1 - 5 Temmuz 1980 tarihleri arasında Strasbourg'ta «Osmanlı İmparatorluğu'nda ekonomi ve toplum » konulu uluslararası bir kollokyum yapılmıştır. Kollokyuma Türkiye, Fransa, Amerika Birleşik Devletleri, Federal Almanya, İsrail, Lübnan, Cezayir, Bulgaristan, Romanya, Mısır, Suriye, Sovyetler Birliği ile daha birçok ülkeye mensup 80 ilim adamı ve uzman katılmış, sunulan toplam 57 tebliğden 35'i yukarıda ismi zikredilen eseri vücuda getirmiştir. Kitapta yer alan ve aşağıda listesi verilen makaleler bilhassa Tanzimat (Kurumsal, sosyal ve ekonomik reformlar), Batı etkisi (Batı kapitalizmi ve etkileri, entellektüel etki, fikir akımları, sanayileşme), Osmanlı İmparatorluğu'nun iç ekonomik hayatı, nüfusbilim, Jön Türkler devri gibi ilginç konuları kapsamaktadır.

Irène Melikoff ve Robert Mantran, *Giriş*, s. 7-10; Enver Ziya Karal, «Obstacles rencontrés pendant le mouvement de modernisation de l'Empire Ottoman», s. 11-12; I.E. Petrosyan, «On the motive forces of the reformist and constitutionalist movement in the Ottoman Empire (Some social transformation processes)», s. 13-24; Ragıp Ege, «Réflexion théoriques sur le concept de stagnation dans l'analyse marxiste de l'histoire ottomane», s. 25-32; Osman Okyar, «A New Look at the Recent Political, Social and Economic Historiography of the Tanzimat», s. 33-46; Bernard Lewis, «The Tanzimat and Social Equality», s. 47-54; Kenan Akyüz, «Nâmık Kemâl et les questions économiques et financières», s. 55-60; Jacob M. Landau, «An Arabic Source for Late Ottoman History», s. 61-108; Klaus Kreiser, «Medresen und Derwischkonvente in Istanbul : Quantitative Aspekte», s. 109-128; Cartev V. Findley, «Social Dimensions of the Dervish Life, as Seen in the Memoirs of Aşçı Dede Halil İbrahim», s. 129-144; Ercüment Kuran, «Répercussions sociales de la réforme de l'éducation dans l'Empire ottoman», s. 145-148; Hans Jürgen Kornrumpf, «İslahaneler», s. 149-156; Şerif Mardin, «L'aliénation des Jeunes Turcs : Essai d'explication partielle d'une «conscience révolutionnaire», s. 157-166; Mourad Wahba, «Influences of Occidental Ideologies on the Ottoman Empire», s. 167-170; Paul Dumont, «La Turquie dans les Archives du Grand Orient de France : Les loges maçonniques d'obédience française à Istanbul du milieu du XIXe siècle à la veille de la première guerre mondiale», s. 171-202; Louis Bazin, «Censure ottomane et lexicographie : Le kamus-i fransevi de Sâmî Bey», s. 203-206; Kemal H. Karpat, «The Ottoman Demography in the Nineteenth Century : Sources, Concepts, Methods», s. 207-218; Daniel Panzac, «Les bases démographiques de l'affrontement turco-égyptien de 1830-1840», s. 219-234; Nikolai Todorov, «Données démographiques sur la population urbaine de la Province Danubienne (Tuna vilâyeti) en 1866», s. 235-242; Pierre Voillery, «Structures sociales

et Renaissance bulgare», s. 243-250; Louba Belarbi, «Les mutations dans les structures foncières dans l'Empire ottoman à l'époque du Tanzimat», s. 251-260; Gabriel Baer, «Landlord, Peasant and the Government in the Arab Provinces of the Ottoman Empire in the 19th and Early 20th Century», s. 261-274; Feroz Ahmad, «The Agrarian Policy of the Young Turks, 1908-1918», s. 275-288; Robert Mantran, «Commerce maritime et économie dans l'Empire ottoman au XVIIIe siècle», s. 289-296; A. Üner Turgay, «Ottoman-British Trade through Southeastern Black Sea Ports During the Nineteenth Century», s. 297-316; Marie-Mathilde Alexandrescu-Dresca-Bulgaru, «Les rapports économiques de l'Empire ottoman avec les principautés roumaines et leur réglementation par les khatt-i şerif de privilèges (1774-1829)», s. 317-326; Nejat Göyünc, «The Procurement of Labor and Materials in the Ottoman Empire (16th and 18th Centuries)», s. 327-334; Immanuel Wallerstein ve Reşat Kasaba, «Incorporation into the World Economy : Change in the Structure of the Ottoman Empire, 1750-1839», s. 335-354; Salgur Kaçal, «La conquête du marché interne ottoman par le capitalisme industriel concurrentiel (1838-1881)», s. 355-410; Orhan Kurmuş, «The 1838 Treaty of Commerce Re-examined», s. 411-418; Abdal Karim Rafeq, «The Impact of Europe on a Traditional Economy : The Case of Damascus, 1840-1870», s. 419-432; Boutros Labaki, «La filature de la soie dans le sandjak du Mont-Liban : Une expérience de croissance industrielle dépendante (1810-1914)», s. 433-440; Aida K. Boudjikianian, «Les rôles socio-économiques et politiques des Arméniens d'Égypte au XIXe siècle», s. 441-448; Sadun Aren, «Le problème de l'industrialisation dans l'Empire ottoman au XIXe siècle», s. 449-458; Donald Quataert, «A Provisional Report Concerning the Impact of European Capital on Ottoman Port and Railways Workers, 1888-1909», s. 459-470; Jacques Thobie, «Conjoncture et stratégie : le groupe financier de l'Ottomane en 1914», s. 471-483.

Kitabın kapağındaki buğday başağı ile dışı çark üzerine gürz motifi ise tuğrayı andırmaktadır.

Eser, Osmanlı İmparatorluğu'nun ekonomik ve sosyal tarihi ile ilgili çalışmaların, yalnız bu imparatorluk için değil, onunla münasebette bulunmuş veya birer cüz'ünü teşkil etmiş ülkelerin tarihi için de son derecede önemi haiz olduğunu göstermektedir. Bu konularla ilgilenenlerin yukarıda isimleri verilen makalelerden çok faydalanacaklarına kuşku yoktur.

Adnan Şişman